

BARNEOMBUDET

Arbeids- og inkluderingsdepartementet
Postboks 8019 Dep

0030 OSLO

Arbeids- og inkluderingsdepartementet	
Saksnr.	Dok.nr.
200603652	61
Arkivkode	Dato
571	29.11.06
Av: 1KN PPE CEF	Utsendt:
U off:	

Deres ref:

Vår ref:
06/01488-2

Saksbeh:
AST

Arkivkode:
008

Dato:
22.11.2006

Høringssvar:

Beskyttelse mot tvangsekteskap - tiltak for å motvirke at unge personer sendes til og holdes tilbake i opprinnelseslandet for å tvangsgiftes

Det vises til høringsbrev av 12.10.2006, med frist for uttalelse 23.11.06.

Barneombudet skal i henhold til lov og instruks arbeide for at barns behov, rettigheter og interesser blir tatt tilbørlig hensyn til på alle samfunnsområder. Ombudet skal særlig følge med i at lovgivning til vern om barns interesser blir fulgt, og at norsk rett samsvarer med de forpliktelser Norge har etter FNs konvensjon om barns rettigheter.

Barneombudets myndighetsområde

Barneombudets myndighetsområde er barn opp til 18 år, og forslagene som fremsettes vil derfor i hovedsak ha betydning for personer som faller utenfor vårt arbeidsfelt. Det vises imidlertid i høringsnotatet til at ved inngangen til 2006 var over 80 % av etterkommere etter innvandrere under 18 år, og at de fleste etterkommere har bakgrunn fra Pakistan, Tyrkia og Vietnam. Vi har derfor en stor gruppe umyndige som i de nærmeste år vil kunne komme i en situasjon der ekteskapsforberedelser settes i verk, med eller uten tvang. I tillegg vil forslagene ha betydning for barn med foreldre fra to forskjellige land. Barneombudet finner mot denne bakgrunn å kunne kommentere visse sider ved høringen.

Departementet stiller tre spørsmål til høringsinstansene. Vi behandler disse fortløpende.

1.1 Hvis det innføres et alderskrav, bør dette kombineres med tiltak for å forhindre at unge personer holdes tilbake i opprinnelseslandet til 21-årskravet er oppfylt?

Barneombudet har tidligere avgitt høringsuttalelse i forbindelse med ny utlendingslov, men har ikke da gått inn på et 21-års-krav for familiegjenforening. Vi vil derfor omtale dette i nåværende høring. Barneombudet ser at ungdommer i tidlig alder roper varsko om tvangsekteskap og at hjelpeapparatet har fått et økt antall henvendelser. Mange gode tiltak er iverksatt etter at den første Handlingsplanen mot tvangsekteskap ble utarbeidet, blant dem flere relevante lovendringer.

Vi er av den mening at midler til organisasjoner som arbeider for å motvirke tvangsekteskap, økt foreldreveiledning og økt bruk av barnevern- og rettsapparatet til å sette eksempler, er viktigere tiltak mot tvangsekteskap enn de foreslåtte endringer i utlendingsloven.

Dersom en 21 års grense innføres, vil Barneombudet påpeke at man har svært lite tallmateriale å gå ut fra, i og med at det er få etterkommere av førstegenerasjon innvandrere som er over 18 år. Man vet imidlertid at disse etterkommerne generelt gifter seg senere enn førstegenerasjonsinnvandrere, men ikke hvorfor de gjør dette, samt at det bare er en liten gruppe som gifter seg i ung alder. Ut fra tallmaterialet vil det derfor være lite grunnlag for å gjøre vurderinger av om de foreslåtte tiltak faktisk vil treffe målgruppen. Tiltak for å forhindre at unge personer holdes tilbake i opprinnelsesland vil ikke nødvendigvis hindre tvangsekteskap. Aldersgrense vil kunne utgjøre praktiske hindringer i perioder, men ikke løse det grunnleggende problemet. Avtalene om ekteskap er ofte gjort mens barna er små, store investeringer er gjort, mange parter er involvert og det foreligger tette bånd mellom de aktuelle familier. Det skal derfor mye til for at avtalene brytes.

1.2 Hvilket av de tre alternative forslagene foretrekkes?

Barneombudet tar ikke stilling til hvilket av de tre forslagene som bør være best egnet i kombinasjon med 21 års grense. Vi påpeker imidlertid at tiltakene skal treffe en liten gruppe personer. Ekteskapsalderen i Norge er generelt sett høy, men krav om tilknytning eller botid vil kunne ramme personer som ikke er utsatt for tvang.

Tiltakene vil kunne få store konsekvenser for familier som har oppholdt seg i utlandet uten å studere, og som har fått barn under utenlandsoppholdet. Det bør etter Barneombudets oppfatning foretas en grundigere vurdering av om forslagene er forenelige med Barnekonvensjonens artikkel 16 og EMK artikkel 8. Vi ser at departementet foreslår å tillate unntak dersom særlige grunner taler for det, og Barneombudet deler dette synet. Vi ber om at det legges spesiell vekt på barnas rett til familieliv ved vurdering av om oppholdstillatelse skal gis. Et generelt unntak for par med barn vil Barneombudet, i likhet med departementet, se på med bekymring, i det man kan oppleve et stort antall uønskede graviditeter.

Barneombudet ser det som uhensiktsmessig at man innfører et komplisert regelverk der det blir behov for mange skjønsmessige vurderinger og unntak. Vi påpeker også at det i tillegg er usikkert hvorvidt regelverket faktisk vil avhjelpe tvangsekteskap og i tillegg vil ramme dem som gifter seg av fri vilje.

1.3 Bør tiltakene oppheves ved 26, 27 eller 28 år?

Barneombudet tar ikke stilling til om grensen for tiltakene bør være på 26, 27 eller 28 år. For virkelig å ta tak i problemet tvangsekteskap, må innsatsen overfor innvandtermiljøene styrkes. Her må det legges vekt på holdningsskapende arbeid og grundig og utvetydig informasjon om norsk lov og barns rettigheter. Ikke minst bør det gis informasjon om samfunnets sanksjonsmuligheter. Ungdom som rammes må også gis rask og adekvat støtte fra hjelpeapparatet for at muligheten for å motstå tvang skal bli reell.

Med vennlig hilsen

Reidar Hjermann
barneombud

Camilla Kayed
rådgiver